

‘Müzik beyni harekete geçirir’

10 Nisan 2016 Pazar, 10:37:21 Güncelleme: 10:41:33

Dr. Anita Collins, araştırmalarını ve müziğin bilimini Habertürk'ten Ece Uslum'a anlattı

Ece USLUM/ HABERTÜRK PAZAR

Müzik alanında araştırmalar yapan Canberra Üniversitesi ve Avustralya Devlet Üniversitesi'nde öğretim görevlisi Dr. Anita Collins, “Müzik Eğitimi Akademik Başarıyı Nasıl Destekliyor?” konulu konferansı için Bilfen Okulları'na geldi. Collins ile araştırmalarını ve müziğin bilimini konuştuk...

“Tüm öğrencilerin, yüzde 17 daha fazla hatırlayabilme kapasiteleri olduğunu hayal edin” diyor Dr. Anita Collins. İyi de nasıl? Ona göre çare müzik! Nöroloji ve müzik alanında doktorasını tamamlayan müzik eğitimci Collins, yıllardır müziğin insan beynini nasıl etkilediğini ve eğitimde müziğin nasıl kullanılması gerektiğini araştırıyor. Henüz tam anlamıyla bir cevabı yok, fakat yaptığı çalışmalar ona müziğin beyni çok hızlı ve her bölgesini hareket ettirdiğini gösterdi. Yani müzik gerçekten işe yarıyor. Bir şarkıyı dinlerken ayağınızla ritim tuttuğunuz anda beyninizde hızla şunlar oluyor: Parçada kullanılan tanıdığı enstrümanları tek tek algılayıp onları üst üste koyarak bütün halde analiz ediyor ve son olarak da kulağımıza geldiği şekilde algılıyoruz. Anlatması bile yorucuydu... Dr. Collins, Bilfen İlköğretim Kurumları'nda “Müzik Eğitimi Akademik Başarıyı Nasıl Destekliyor?” başlıklı konferans vermeye geldi. Öncesinde yakaladık ve herkesin merak ettiklerini sorduk.

Müziği bir çalışma alanına dönüştürmeye nasıl karar verdiniz?

Müziksiz bir dünyada ne yapardım, hiç bilmiyorum. Müzik çalışmalarına aslında 8 yaşımdayken başladım. Keyif aldım ve üzerine çalışmaya devam ettim. Gerçi performans tarafından ele alacaktım ama müziğin nörolojiyle olan bağı daha çok ilgimi çekti. Üstelik bundan daha iyi yapabileceğim bir iş daha bilmiyorum.

Müzikle bilimi birleştirdiğinde eğlencesi kaçmaz mı?

Hayır! Bilme ne kadar ağırlık versem de müzik öğretmenliğine de ağırlık veriyorum. Her sabah müziğin sesini açıyorum, öğrencilerimle hem eğleniyor hem de çalışıyorum. Her tür müziği severim.

Çalışmalarınızı okudum ama sizden duymak isterim. Müzik dinleyenle enstrüman çalan arasında nörolojik olarak ne gibi farklar var?

Çalışmalarımızda şunu gördük: Müzik insan beynini harekete geçiriyor. Müzik dinleyen ve yapanların beyin hareketleri incelendiğinde karşımıza havai fişek gösterisi çıktı. Yani ikisi de fayda ama enstrüman çalanların beyin gelişimleri daha hızlı oluyor. Üstelik bu her müzik aleti için geçerli. Fakat çocukluktan çalmaya başlayacaksa fiziksel özellikleri ve yetenekleri göz önünde bulundurulmalı. Müzik bir hayat tecrübesidir.

Klasik müzik dinleyenlerin ya da bestecilerinin diğer müzik türlerinden zekâ konusunda bir adım önde olduğu söylenir. Yoksa şehir efsanesi mi?

Aslında biraz doğruluk payı var çünkü klasik müzik karmaşıktır. Beyin bu müziği analiz etmeye çalışırken daha fazla efor sarf ediyor. Örneklesek Tolstoy kitabını okurken harcadığınız enerjiyle bir çocuk kitabını okurken harcadığınız enerjiyi kıyaslayın...

Uzun yıllardır araştırmalar yapıyorsunuz. Cevabını henüz bulamadığınız soru nedir?

Çok var ama en önemlisi çocukları müzik konusunda nasıl eğiteceğimizin cevabını tam olarak bulamadım. Dinlerken mi daha iyi öğreniyorlar yoksa notaları okurken mi? Ağır basan cevapsa okurken...

Öyleyse allelere neler öneriyorsunuz?

Çocuklarını enstrüman çalmaları için teşvik etmeliler. Okulda müzik eğitimine yönlendirmeli, konserlere ve festivallere götürmeliler. Müzik aleti çalmak kolay değil, yaşı ilerledikçe işler daha da zorlaşacak, desteklerini hiç esirgememeliler.

Kişinin yaptığı ve dinlediği müzik hayat tarzına da yansır. Enstrümanı ailesinin seçmesi çocuğunun hayatına da müdahale etmek anlamına gelmez mi?

Çok doğru bir yaklaşım. Bu yüzden aile baskın olmamalı ama her iki tarafın da ortak bir noktada buluşması gerekiyor. Çocuklar kendini tam anlamıyla keşfetmiş olamaz, keşfedilmeyi bekler. En önemlisi de eğlenmeli...

Konser gibi kalabalık ortamlarda da zihni geliştiriyor mu?

Tabii. Müzik sosyal bir etkinliktir. Tek başına dinleyince yoğunlaşıyoruz ama kalabalık ortamda duygu paylaşımları söz konusu olunca da etkisi artabiliyor.

‘MÜZİK HEP VARDI DA SONRADAN MI HAYATIMIZA DAHİL OLDU?’

Müziklerin altına subliminal mesajların yerleştirildiği hep iddia edilir. Var mı böyle bir şey?

Bu konuda çocukların ne dinleyip dinlemeyeceği konusunda eşik bekçisi olmalı mıyız? Bunu cevaplamak zor. Mesaj yüklemek mümkün ama bunun gerçekten etkili olup olmadığını söyleyemeyiz. Müzik eğitimi, çocuğun neyi dinleyip dinlememesi gerektiğini de seçmesi demek. Reklam müziklerinin ne kadar çocukları etkilediğini ve onlar üzerinden araştırmalar yapıldığını gördük. Bir süzgeç olamayız, her yerdeler...

İstanbul'a geldiğinizden beri ne gibi müzikler duydunuz?

Çok dikkat edemedim ama Türk müziğini festivaller sayesinde biliyorum; severim de. Yunan kökenliyim, kulağım aşına. Radyoda birkaç parça duydum, Türkiye'de olduğumu anladım.

Arabesk hüzünlü bir türdür, biz severiz. Genelde de aşk acısı çekince dinleriz. İşin içine duygular karışsa bile müzik, zihni yine olumlu mu etkiler?

Öyle olmalı, bu dediğiniz hâlâ araştırdığım bir konu. İnsanlar müziği araç olarak mı yarattı yoksa müzik hep vardı da sonradan mı hayatımıza dahil oldu? Bunun da cevabı yok... Duygularımızı müzikle pekiştiriyoruz. Hislerimizi sonuna kadar yaşamamızı sağlıyor. Kısacası bu da bir öğrenme biçimi, hislerimizi tanıyoruz ve empatiyi artırıyor...

Son soru, örneğim biraz uç olacak ama seri katillerin müzik tutkusunu biliriz. Kimi zaman müziğin insanın kötü yanını uyandıran bir parçası olabilir mi?

Bu bir paradoks. Kötücül müzik diye bir şey olamaz ama insanların iç dünyasında bir şeyleri uyandırabilir. Duyduklarını nasıl yorumladığı ve ne hissettiğini önceden bilemeyiz. Sesler hislere dönüşür, bir dile benzer. Katillerin takıntılarının da genelde klasik müzik olduğunu biliriz oysa öfkeyle bağdaştırmak zordur... Bana böyle sorular ilk kez soruldu, bunları anlatma fırsatı verdiğin için çok teşekkür ederim Ece.